

Nummer 2017/04

datum raadsvergadering	:	16 Februari 2017
onderwerp	:	Beleidsplan preventief jeugdbeleid en jeugdhulp 2017-2020
portefeuillehouder	:	M. van der Weele
datum raadsvoorstel	:	20 December 2016

Samenvatting

De nota Jong@Ouder-Amstel 2011-2015 en de nota Jeugdhulp 2014-2015 zijn verlopen of verlopen dit jaar. Beide nota's worden vervangen door voorliggend beleidsplan Preventief jeugdbeleid en Jeugdhulp 2017-2020.

Het beleidsplan is tot stand gekomen door overleg met en participatie van betrokken doelgroepen, jeugdigen, ouders en professionals.

De in het beleidsplan opgenomen visie is besproken met een vertegenwoordiging van de gemeenteraad in maart 2016. Ook is het plan vooraf besproken met de Adviesraad Sociaal Domein, opmerkingen zijn waar mogelijk verwerkt in het plan.

Het plan kijkt op onderdelen kort terug op de afgelopen periode, beschrijft actuele ontwikkelingen en geeft beleidsambities weer waarmee het jeugdbeleid de komende 4 jaar ingevuld wordt.

Essentie van de beleidsambities voor de komende 4 jaar is dat de gemeente het preventieve jeugdbeleid wil intensiveren met als doel om op langere termijn minder zware (dure) jeugdhulp te hoeven inzetten. Dit zal naar verwachting leiden tot een daling van de kosten van de zware jeugdhulp. Om dit te realiseren wordt een beroep gedaan op incidentele middelen ten bedrage van € 49.500 in 2017 en € 24.500 in 2018. Vanaf 2019/2020 verwachten we een kanteling en er in totaal € 100.000 minder uitgegeven hoeft te worden aan jeugdhulp.

Kenmerk van de komende beleidsperiode ten aanzien van de jeugdhulp is een verandering van (de regionale) werkwijze die meer ruimte biedt aan transformatie. Hierdoor zal het gezin/jeugdige meer verantwoordelijkheid en regie krijgen over de eigen zorgvraag. Van belang bij het beantwoorden van een zorgvraag is een integrale blik waarbij de vraag van de cliënt leidend is (en niet de beschikbare hulpverleningsproducten). Meer dan in de periode 2015-2016 komt er aandacht voor doelrealisatie en resultaat gestuurde financiering.

Wat is de voorgeschiedenis?

Periodiek wordt er nieuw, geactualiseerd beleid vastgesteld. In de nota Jong@Ouder-Amstel is het jeugdbeleid beschreven op grond van de verantwoordelijkheden die de gemeente ten tijde van 2011 had. Met de komst van de Jeugdwet per 1-1-2015 is er in 2014 een beleidsplan Jeugdhulp 2015-2016 opgesteld.

Wat is er aan de hand?

Verlopen

Beide nota's zijn verlopen of verlopen dit jaar. Daarom is er een nieuwe beleidsnota opgesteld die de beleidskaders uitzetten voor de komende 4 jaar. De nota Preventief Jeugdbeleid en Jeugdhulp vervangt de twee afzonderlijke nota's door één beleidsplan.

Preventie

Dat de gemeente preventieve taken heeft is niet nieuw, de taken maakten deel uit van de (oude) Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Zowel de preventieve taken van de gemeente als de verantwoordelijkheden ten aanzien van de jeugdhulp zijn in de nieuwe Jeugdwet opgenomen. Uitgangspunt van het Rijk hierbij is dat de gemeente meer zicht en kennis heeft van de mogelijkheden om door middel van preventie zwaardere jeugdhulp te voorkomen.

Samenhang

Met wettelijke verantwoordelijkheden inzake preventie én jeugdhulp samengevoegd in één wet (de Jeugdwet) geeft de gemeente de kans om de twee taken in samenhang te brengen. Dat komt tot *uiting* doordat er één plan voor beide beleidsonderdelen is en door de intensivering van het preventieve jeugdbeleid met als doel om zwaardere (en duurder) jeugdhulp te voorkomen.

Wat gaan we doen?

Vroeg signaleren en participeren

In de komende 4 jaar voeren we het preventieve jeugdbeleid uit met specifieke aandacht voor het zo vroeg mogelijk signaleren van zorgvragen en daar adequaat op reageren. Daarbij is niet alleen een netwerk van professionals van belang, ook het informele netwerk (het netwerk tussen ouders/opvoeders, zonder geïnstitutionaliseerde zorg). Voor jongeren wil de gemeente meer mogelijkheden creëren om te kunnen participeren, dit draagt bij aan het opgroeien tot zelfstandige en zelfbewuste volwassenen.

Transformeren

De Jeugdhulp staat de komende periode in het teken van transformatie. Daartoe worden regionaal veranderingen doorgevoerd en ontstaat er een nieuwe werkwijze met meer aandacht en regie voor de jeugdige/ouders en een verlichting van de administratieve processen. Dit vraagt van Ouder-Amstel inzet om de toegang tot zorg naadloos aan te laten sluiten op de veranderingen. Lokaal is er specifieke aandacht voor de verbinding met het medisch domein om zodoende meer grip te krijgen op verwijsprocessen naar de jeugd-GGZ. Ook de relatie met de vrijgevestigde therapeuten en de overgang van jongeren die 18 jaar worden en van de Jeugdwet 'overgaan' naar de Wmo zijn belangrijke beleidsambities.

Uitvoeringsnota

Voorgesteld wordt om de beleidsnota jaarlijks te evalueren en te updaten door middel van een uitvoeringsnota.

Deze werkwijze komt tegemoet aan de behoefte van de Adviesraad Sociaal Domein om de beleidskaders te concretiseren. Het biedt tevens de gelegenheid om jaarlijks de stand van zaken op te maken, aan te sluiten bij de actualiteiten en doelen bij te stellen.

De uitvoeringsnota zal door het college vastgesteld worden.

Welke argumenten en keuzemogelijkheden zijn er?

Meer preventie

Voorliggend beleidsplan pleit voor een intensivering van het preventieve jeugdbeleid. In 2016 is een pilot uitgevoerd met de inzet van de Ouder-Kind coach op het basisonderwijs en is er intensiever dan voorheen samengewerkt met de huisartsen. Met organisaties die specifiek werken met het jonge kind (0-6 jaar) zijn bijeenkomsten met onder meer de kindervang, georganiseerd. Met alle partners is geconstateerd dat het mogelijk is om eerder te signaleren en zorgvragen te beantwoorden als deze nog relatief licht en klein zijn. Dit bevestigt de meerwaarde van een versterkt gemeentelijk preventief beleid.

Vroeg reageren op signalen en zorgvragen is primair in het belang van de jeugdigen die het betreft; immers hoe eerder antwoord gegeven kan worden hoe sneller een adequaat zorgaanbod beschikbaar is en hoe eerder de jeugdige geholpen is. Vroege inzet van (lichte)zorg vermindert problemen op hogere leeftijd en vermindert tevens de aanspraak op (zware) jeugdhulp. De meerwaarde is dus gelegen in enerzijds maatschappelijk rendement gecombineerd met een daling van de kosten.

Uit onderzoeksresultaten die beschikbaar zijn over het effect van preventie zijn duidelijke aanwijzingen dat preventie, op langere termijn effect heeft. Het intensiveren van preventief jeugdbeleid vraagt inzet van incidentele middelen om (nog) meer in te zetten op het voorkomen van (zware) zorgvragen.

Preventie op hetzelfde niveau houden

Als ervoor gekozen wordt dat het intensiveren van het preventieve jeugdbeleid niet mogelijk/gewenst is dan zal het voorzieningen niveau zoals we dat in 2016 neergezet hebben beperkt worden. De Ouder-Kind coach op het basisonderwijs blijft. De voorziening "buurtgezinnen" verdwijnt.

De inzet op 'het jonge kind' is niet mogelijk, evenals het versterken van de verbinding met de huisartsen (door middel van een praktijkondersteuner huisarts j-ggz).

Als de preventie op hetzelfde niveau gehouden wordt en de gevraagde incidentele middelen worden niet toegekend (€ 49.500 in 2017 en € 24.500 in 2018) dan vervalt de verwachte daling van de kosten voor jeugdhulp ook.

Kanttekening

Er zijn berekende aannames gedaan om te beoordelen wat de effecten zijn van de intensivering van het preventieve beleid. Onderzoeksresultaten wijzen uit dat er positieve effecten zijn. Zowel economisch als maatschappelijk.

De mate waarin intensivering van preventief beleid een daling van de kosten tot gevolg heeft, is moeilijk te voorspellen. Echter, preventieve maatregelen zijn het middel om binnen de doelgroep te kunnen sturen in de doorstroming naar de curatieve hulp. Indien we niet investeren in preventie zal het zeker leiden tot gelijkblijvende of zelfs hogere kosten van de jeugdzorg, immers de risicofactoren blijven gelijk (zie onder "Wat hebben we hiervoor nodig").

Transformeren

De transformatie jeugdzorg wordt vooral vorm gegeven door regionaal ingezette veranderingen. Dit vergroot de kans van slagen omdat het zorgaanbieders dwingt om mee te gaan in de gevraagde wijzigingen. Een kleine gemeente als Ouder-Amstel zou dat niet op deze schaal af kunnen dwingen. Bij het veranderingsproces is Ouder-Amstel nauw betrokken door deelname aan regionale overleggen.

Regionaal versus lokaal

Om deel uit te maken van de regionale veranderingen is geen extra budget gemoeid. Aan dit thema ligt dan ook geen financiële overweging ten grondslag.

Indien het college zou willen afwijken van de regionale afspraken dan zou dat betekenen dat Ouder-Amstel zelf de inkoop van de jeugdhulp ter hand moet nemen, immers de huidige regionale werkwijze verdwijnt. Als het college ertoe besluit niet mee te gaan in de regionale ontwikkelingen dan is er extra capaciteit en kennis nodig om de inkoop van jeugdhulp voor Ouder-Amstel te realiseren.

Wat hebben we hiervoor nodig?

Inzet incidentele middelen en inverdieneffect

Vanuit de overtuiging dat preventie zorgvragen klein houdt omdat er eerder zorg beschikbaar is, is voorgesteld om het preventieve jeugdbeleid te intensiveren. Om dit te realiseren zijn er in 2017 en 2018 eenmalig extra middelen nodig ten opzichte van de reeds vastgestelde begroting. Het gaat om 2.9 % van de totale (reeds vastgestelde) begroting preventief jeugdbeleid en jeugdhulp.

De benodigde incidentele middelen:

- In 2017: € 49.500.
- In 2018 is een besparing op de jeugdhulp verwacht van € 25.000 waardoor er voor € 24.500 een beroep gedaan wordt op incidentele middelen.
- In 2019 en 2020 verwachten we dat het inverdieneffect opgelopen is tot in totaal iets meer dan € 100.000

	2017	2018	2019	2020
jeugdhulp	€ 2.096.000	€ 2.046.000	€ 1.996.000	€ 1.921.000
preventief jeugdbeleid	€ 360.350	€ 360.350	€ 360.350	€ 360.350
uitvoering	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000
kosten totaal	€ 2.571.350	€ 2.526.350	€ 2.476.350	€ 2.401.350
vastgestelde begroting 2017 e.v.	€ 2.521.850	€ 2.501.850	€ 2.491.850	€ 2.486.850
Verskil	-€ 49.500	-€ 24.500	€ 15.500	€ 85.500

Met de gevraagde middelen en het resultaat daarvan kunnen we de komende 4 jaar structureel extra taken uitvoeren in het preventieve jeugdbeleid en verwachten we een besparing te realiseren op de kosten voor de jeugdhulp.

Indien ervoor gekozen wordt de incidentele middelen niet toe te kennen dan blijven de kosten voor het preventieve jeugdbeleid en jeugdhulp conform de reeds vastgestelde begroting. De verwachte besparingen komen te vervallen.

Risicofactor

De berekening van de kosten voor het preventieve jeugdbeleid en jeugdhulp is gemaakt op basis van de resultaten van 2015 en de prognose 2016 op de kosten jeugdhulp. Deze berekening is gebaseerd op reële cijfers.

Daarbij moet de kanttekening gemaakt worden dat het niet mogelijk is om met 100% zekerheid te stellen dat het voorgespiegelde inverdieneffect daadwerkelijk gerealiseerd wordt. De kosten jeugdhulp zijn niet allemaal direct te beïnvloeden door de gemeente. Dit gegeven, de niet beïnvloedbare factoren, blijft onder alle omstandigheden gelijk, dus ook bij het niet toekennen van de incidenteel gevraagde middelen. Ofwel: De verwachte besparing wordt zeker niet gerealiseerd, het risico op onverwachte uitgaven blijft gelijk.

Wie is erbij betrokken en hoe communiceren we?

Doelgroepen

Bij de uitvoering van het beleidsplan zijn verschillende groepen betrokken die op verschillende manieren bereikt worden. Het gaat om jeugdigen, opvoeders, professionals

die elk een eigen behoefte en manier van communiceren hebben. Communicatie met deze groepen is een van de beleidsambities in voorliggend beleidsplan.

Ten aanzien van het beleidsplan zelf zijn de hiervoor genoemde groepen betrokken bij de opstelling daarvan. Daartoe zijn verschillende communicatiemiddelen gebruikt; van Facebook tot een online enquête en bijeenkomsten.

Wat is het vervolg?

Na instemming van de gemeenteraad met het voorliggende beleidsplan gaat de gemeente over tot uitvoering van het plan. Uiterlijk eind 2017 zal het college van B&W de eerste uitvoeringsnota vaststellen.

De raad van de gemeente Ouder-Amstel,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 20 december 2016, nummer 2017/4,

BESLUIT :

Instemmen met het:

- Beleidsplan Preventief Jeugdbeleid en Jeugdhulp 2017-2020.
- Toekennen van incidentele middelen ten behoeve van het onderdeel preventief jeugdbeleid: € 49.500 in 2017 en € 24.500 in 2018.
- Jaarlijks evalueren en actualiseren van de beleidsambities middels een uitvoeringsnota.

Ouder-Amstel, 16 Februari 2017.

De raad voornoemd,

de raadsgriffier,

de voorzitter,

A.A. Swets

M.T.J. Blankers-Kasbergen